

سال چهارم، دوره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۸، شماره پیاپی ۷
صفحات ۲۲-۵

تحلیل انتقادی آرای الیاده در باب تفکیک امر قدسی از غیر قدسی

دکتر مسعود آنگونه جونقانی^{*۱}

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۸/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۰/۱۰

چکیده

میرچا الیاده (۱۹۰۷-۱۹۸۶) ضمن اتخاذ رویکرد وجودی نسبت به اساطیر استدلال می‌کند که تلقی انسان بدوی در خصوص اسطوره به‌مثابه امری راستین و تکرارپذیر مرتبط با ساختار وجودی اوست. به همین سبب، وی با نقد تلقی روانکاوی فروید در باب ناخودآگاه‌بودن فراشد اسطوره‌سازی، به طرح این موضوع می‌پردازد که اسطوره اساساً تبیین نظری آیین‌هایی است که به صورت خودآگاه به بازتکرار نمادین عمل آفرینش پرداخته‌اند. در این راستا، الیاده به پیروی از دورکم، اما به شیوه‌ای متفاوت از وی، به تفکیک امر قدسی از غیرقدسی می‌پردازد و تصریح می‌کند که به زعم وی هستی و اعیان آن به واسطه تجلی امر قدسی ظهور یافته‌است. بر این اساس، مقاله پیش رو می‌کوشد ضمن بررسی خاستگاه‌های نظری اندیشه الیاده استدلال‌های وی را در این باره بررسی و تحلیل کند. در این بررسی نگارنده با تأکید بر مفروضات نظری الیاده و روش‌شناسی پدیدارشناختی بدوی، دیدگاه او را نسبت به اسطوره محل تأمل می‌داند و معتقد است آنچه الیاده به‌مثابه ساختار وجودی بشر مطرح می‌کند اساساً برساخته‌ای فرهنگی است.

واژگان کلیدی: الیاده، اسطوره‌شناسی، آیین، امر قدسی، اسطوره‌شناسی پدیدارشناختی

* algooneh@yahoo.com

۱. استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اصفهان